

De uitvoerconjunctuur

Het uitvoergedreven conjuncturele herstel komt vooralsnog voornamelijk op het conto van de wederuitvoer. Hoe staat het met de 'made in Holland'?

De meest recent beschikbaar gekomen voorlopige macrocijfers voor de Nederlandse economie bevestigen het beeld van een enigszins haperend conjunctureel herstel, zoals dat ook zichtbaar is in de referentiereeks van de DNB-conjunctuurindicator (figuur 1). De groeivertraging van 1,7% in 2004 naar 0,9% in 2005 werd grotendeels veroorzaakt door een afname van de uitvoergroei, terwijl de particuliere consumptie pas in de 2^e helft van het jaar aantrok. Gedurende deze zes maanden bestond de bbp-groei voornamelijk uit de voor de invoer gecorrigeerde bijdrage van de consumptie. Daarmee lijkt het conjuncturele herstel in Nederland zich volgens het klassieke recept te voltrekken, waarbij de binnenlandse bestedingscomponenten het stokje overnemen van de uitvoer.

Het toenemende belang van 'trade in Holland'

In 2005 halveerde de groei van de in- en uitvoer van goederen in diensten ten opzichte van een jaar eerder. Juist het sterke herstel van de groei van de wereldhandel in 2004 (+7,1%) zorgde voor het aantrekken van de uitvoer van goederen, die bijna volledig werd gedragen door de toename van de wederuitvoer (+20%). Dit zijn elders geproduceerde goederen, die vanuit Nederland verder worden gedistribueerd na een geringe bewerking te hebben ondergaan. Denk aan activiteiten als verpakken, labelen, decoreren, mengen en eenvoudige montage. De omvang van Nederland als distributieland (trade in Holland) omvat tevens de bijdrage van de doorvoer, welke verschilt van de wederuitvoer doordat de eigendomsrechten niet aan een Nederlandse ingezetene worden overgedragen. De doorvoer komt in de Nationale Rekeningen slechts tot uitdrukking als uitvoer van diensten in zoverre het transport daarvan plaatsvindt door Nederlandse bedrijven.

Wederuitvoer is een verschijnsel dat maar in weinig landen een rol van betekenis speelt. Behalve in Nederland komt wederuitvoer in Europa vooral voor in België en internationaal in Singapore en Hong Kong. De wederuitvoer in Nederland groeit bijna elk jaar harder dan de binnenlands geproduceerde uitvoer, waardoor het aandeel van de wederuitvoer in de totale goederenuitvoer is toegenomen van 24% in 1987 tot 50% in 2005. Wederuitvoer betreft in hoge mate goederenstromen via buitenlandse distributiecentra, die in Nederland zijn gevestigd. Zij leiden voor een belangrijk deel goederen vanuit de Verenigde Staten en het Verre Oosten naar het Noordwest Europese achterland. Een groot deel van de wederuitvoer bestaat uit computers en consumentenelektronica. Tussen 1996 en 2005 is het aandeel van China in de waarde van de totale invoer opgelopen van 1,4% tot 7,6%. In het derde kwartaal van 2005 overtrof de waarde van de invoer uit China voor het eerst de invoer uit de Verenigde Staten.

... verbloemt de 'made in Holland'.

In figuur 2 staan de cyclische beweging van het bbp en de (weder)uitvoer op jaarbasis weergegeven. De binnenlandse geproduceerde uitvoer vormt voornamelijk medio jaren tachtig een goede maatstaf voor de cyclische beweging, maar de laatste jaren lijkt de wederuitvoer representatiever te worden. De groei van de wederuitvoer is sinds 3 jaar fors hoger dan de 'made in Holland'-uitvoer. En hoewel de marge op de wederuitvoer, het deel van de uitvoerwaarde dat Nederlandse werknemers en kapitaalverschaffers verdienen, gemiddeld genomen circa 10% bedraagt, besloeg de bijdrage aan de productiegroei met ongeveer 0,4 procentpunt maar liefst een kwart van de economische groei in 2004.

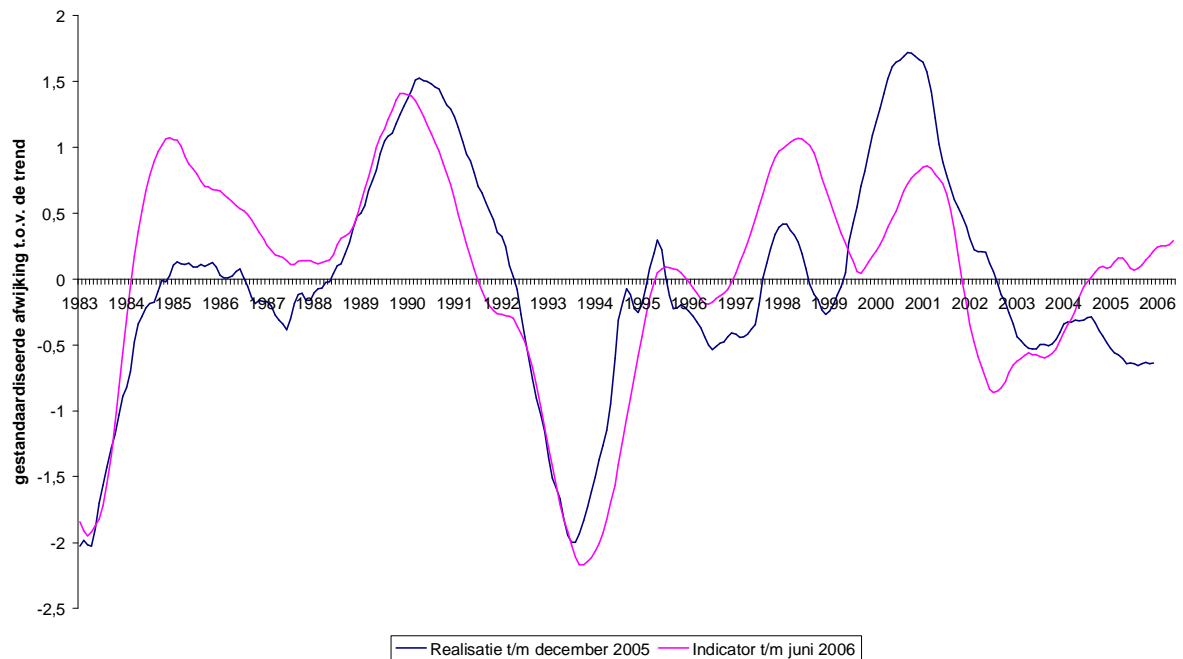
Per eenheid product is de bijdrage van de toegevoegde waarde van een euro 'trade in Holland'-wederuitvoer echter slechts een fractie van de toegevoegde waarde van een euro binnenlands geproduceerde 'made in Holland'-uitvoer.

Ard den Reijer

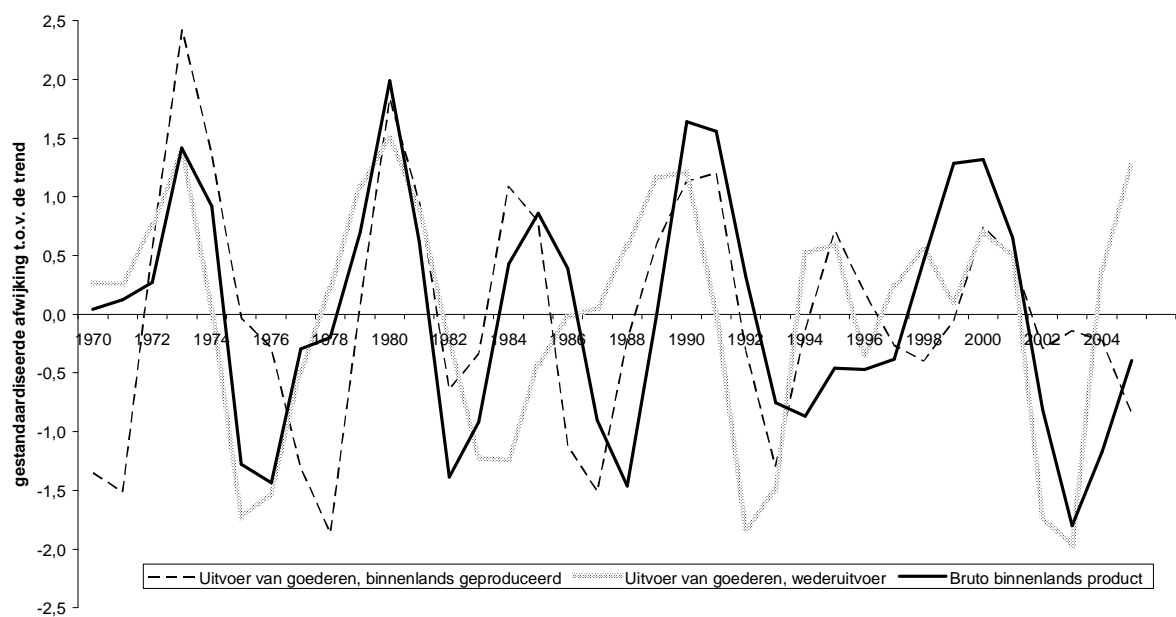
Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Robert-Paul Berben, Jolanda Peeters, Ard den Reijer en Ad Stokman van de Nederlandsche Bank.

A.H.J.den.Reijer@dnb.nl

Figuur 1: DNB-conjunctuurindicator

Figuur 2: Cyclische beweging van de uitvoer en van het bbp*

* Cyclische beweging met een golflengte langer dan 2 jaar en korter dan 12 jaar.